



Campus Obert

**CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS**

COORDINACIÓN
**Sebastià Serra i
Busquets**
♦
**Antoni Vives
Reus**
♦
**Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)**
♦

► TEMA

Documentals històrics

La setmana passada es va estrenar, primer al Teatre Principal de Palma i després a IB3 televisió, el documental 'Ossos que xerren. La fossa dels tres mariandos', dirigit per Pedro de Echave i coproduït per IB3 i Quindrop.

Memòria Històrica: fent camí

♦ Elisabeth Ripoll Gil *



L'octubre de 1936 un escamot de falangistes assassinà a Puntiró als mariandos Joan Gual Genovard, Jaume Gual Mas i Miquel Salom Ribot. Els seus cossos foren llençats a un pou de Sant Joan i posteriorment enterrats a una fossa comuna del cementiri santjoaner.

A partir de l'impuls de l'associació Memòria de Mallorca i amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Joan, de l'Ajuntament de Ma-

ria de la Salut i d'un equip d'arqueòlogues i voluntaris, la història dels tres mariandos representa una fita en la reparació de les víctimes de la guerra civil.

Pedro de Echave (també director de 'Bayo, el desembarcament a Porto Cristo' i 'Silenci trencat. La fossa de Porreres') presenta a 'Ossos que xerren. La fossa dels tres mariandos', una excel·lent crònica audiovisual sobre la primera apertura i exhumació d'una fossa a les Illes Balears, ara ja fa tres anys, així com el procés d'identificació dels cossos i l'entrega a les famílies, clars exemples del compromís amb la re-



constitució de la memòria dels seus parents.

La seva història forma part del fosc episodi de la repressió franquista a Mallorca, que ha estat estudiada, entre d'altres, per l'historiador Bartomeu Garí, autor de La

fossa dels mariandos: obrir per tancar la història, obra guanyadora del Premi Font i Roig i publicada per Lleonard Muntaner Editor (2015).

Els resultats positius en l'apertura d'aquesta fossa van ésser fonamentals per a l'impuls de les tasques desenvolupades a les fosses de Porreres, Montuiri i Formentera, i que amb major o menor èxit en els seus resultats, ja formen part de la nostra història recent. No oblidem que el passat dissabte coneguerem els primers resultats de les exhumacions dutes a terme a Porreres el novembre de 2016.

Cal valorar i encoratjar el compromís institucional, de les associacions, la tasca dels historiadors i la difusió de les investigacions entre el conjunt de la societat. El camí és llarg.

* Doctora en Història

► TEMA

Eines per comprendre el món

La publicació de memòries i biografies ens ajuda a analitzar distints caires de la realitat en perspectiva històrica. L'obra que comentam ens fa relacionar Mallorca i Amèrica. Voldríem animar als productors de literatura memorialística.

Memòries i biografies

♦ Sebastià Serra Busquets *



Les obres que s'han publicat al llarg de la història i que recullen memòries tenen una importància cabdal a l'hora d'estudiar el passat i el present. La literatura memorialística té molts de caires i presenta en moltes d'ocasions importants aportacions i matisos sobre la realitat.

En el nostre país no són abundants les memòries que es publiquen. Quan apareixen llibres des

d'aquesta perspectiva en general ens alegrem tant per les persones concretes, com des del punt de vista de facilitar l'accés i el coneixement d'aspectes biogràfics, d'un temps i d'un país.

L'anàlisi que hem de fer en moltes ocasions d'aquesta literatura ha de tenir molta de cura sobre molts dels aspectes de la pròpia biografia dels autors. Però no per trobar-nos en dificultats hem de restar mèrits a les memòries. Durant el 2017, Nicolau Pons i Llinàs ha publicat als seus noranta anys l'obra titulada *La vida, una sort*, que ens permet recó-



rrer una part important del segle XX i del segle XXI. Aquest artanenc i jesuïta que va viure a Argentina i Bolívia des de la segona meitat dels anys cinquanta fins als anys setanta i a exercir de sacerdot, professor i comunicador a una època anterior a

les reformes de l'Església catòlica promogudes pel Concili Vaticà II ens presenta en aquestes memòries una visió d'aquests països i de la seva problemàtica prou important.

Es esferidora la dinàmica de les dictadures, sobretot la de Banzer a Bolívia, però també per extensió les de Viola i Pinochet. Ens relaciona el cop d'estat de Banzer amb la naturalesa del poder i el control de la coca i el petroli.

Després d'haver hagut de fugir de Bolívia i d'haver viscut a l'Argentina, va tornar a Mallorca i fins avui ha exercit de religiós i sacerdot i ha tingut importants iniciatives en el món de la comunicació i ha publicat importants aportacions històriques i religioses.

Memòries i biografies són eines necessàries i essencials per entendre el món d'avui.

* Professor d'Història contemporània de la UIB

► TEMA

Els valors d'Europa

Iniciat el passat novembre, el XII curs de pensament i cultura clàssica vol debatre des de la filosofia, l'art i la història la idea d'Europa, de la necessitat de defensar els valors que la representen i poder seguir gaudint de tot el benestar i els drets dels quals gaudim. La propera cita serà el proper 12 de gener de 2018.

Les arrels de la cultura clàssica

♦ Francesc Casadesús Bordoy *



El passat divendres 24 de novembre es va inaugurar a la seu de CaixaForum Palma el XXII curs de Pensament i Cultura Clàssica. L'acte comptà amb la presència del rector de la UIB, Llorenç Huguet, i la directora de CaixaForum, Margarita Pérez-Villegas.

La conferència inaugural, titulada 'Grecia y Roma en los orígenes

de Europa. Lo que debemos al mundo clásico', va consistir en una amena exposició dialogada dels dos anteriors presidents de la Sociedad Española de Estudios Clásicos (SEEC), Antonio Alvar y Jaime Siles, i del president actual, Jesús de la Villa. D'aquesta manera, el nombrós públic assistent tingué l'oportunitat d'escoltar les reflexions d'aquests prestigiosos especialistes, els quals van explicar com el món grecoromà ha conformat, al llarg dels segles, la cultura i civilització europea. Entre d'altres, l'art,



la literatura, el pensament; el dret i l'urbanisme han estat els hereus directes de la tradició que s'originà a Grècia i Roma fa més de dos mil anys.

Els tres conferenciants, des de diverses i variades perspectives, van deixar clar que Grècia i Roma representen l'essència del que encara

és Europa en l'actualitat, el bressol de la cultura i civilització occidental. Per aquest motiu, Europa, si vol continuar mantenint aquesta privilegiada posició, no pot ignorar ni oblidar tot el que deu al món clàssic. En una època en que el nostre vell continent s'enfronta als perills de la desintegració política, econòmica i social, el model dels clàssics hauria de ser novament l'aglutinador d'una Europa més forta, culta, solidària i humanista. Aquesta és, en definitiva, la paradoxa

que avui viu Europa: que, com demostra la seva llarga història, només avançarà si coneix i es reconeix en el mirall dels seus orígens. I això solament serà possible si continua nodrint-se de les seves profundes i fèrtils arrels grecollatines.

* Professor de filosofia grega de la UIB